Cechy rodziny współczesnej

16 kwietnia 2012

Z. Tyszka nawiązując do badań i poglądów socjologów określa cechy przeobrażonej rodziny współczesnej i kierunek jej przemian biorąc pod uwagę wszystkie jej aspekty.

Kierunki przemian rodziny współczesnej można scharakteryzować następująco[1]:

- od wielopokoleniowej do dwupokoleniowej,
- od biologicznie zdeterminowanej do planowanej,
- od produkcyjnej do nieprodukcyjnej,
- od zinstytucjonalizowanej do podporządkowanej treściom humanistycznym,
- od „otwartej", mniej kryjącej się ze swymi prywatnymi sprawami do „zamkniętej".

Przyjmuje się pogląd, iż rodzina jest interpersonalnym systemem stosunków wewnątrzgrupowych lub systemem społecznym, czy też pewnym rodzajem instytucji społecznej.

Rodzina współczesna cechuje się kilkoma ważnymi cechami, które wpływają na jej funkcjonowanie i rolę w procesie wychowawczym dzieci.

1. Zmiana struktury demograficznej – rodziny współczesne często składają się z jednego lub dwóch rodziców, a także coraz częściej z rodziców pochodzących z różnych kultur czy różnymi orientacjami seksualnymi.
2. Zwiększenie liczby rozwodów – współczesne rodziny często przechodzą przez proces rozpadu, co ma wpływ na dzieci i ich rozwój emocjonalny.
3. Wzrost liczby rodzin wielodzietnych – coraz częściej rodziny decydują się na więcej niż jedno dziecko, co wprowadza specyficzne wyzwania wychowawcze.
4. Zwiększenie liczby dzieci wychowywanych przez jednego z rodziców – coraz częściej dzieci wychowywane są przez jednego z rodziców, co może mieć wpływ na ich rozwój

emocjonalny i społeczny.
5. Zmiana ról rodzicielskich – współczesne rodziny często charakteryzuje większa równość płci w rolach rodzicielskich, co przyczynia się do zmiany tradycyjnych ról i odpowiedzialności rodziców.

Rodzina współczesna charakteryzuje się różnorodnością i dynamicznością, wynikającymi z wielu przemian społecznych, ekonomicznych i kulturowych, jakie zaszły na przestrzeni ostatnich dekad. Oto kluczowe cechy rodziny współczesnej:

1. Zróżnicowanie form rodzinnych: Współczesne społeczeństwo akceptuje wiele różnych modeli rodziny, które wykraczają poza tradycyjny model nuklearny (rodzice i dzieci). Wśród współczesnych form rodzinnych można wyróżnić rodziny jednoparentalne (tylko z jednym rodzicem), patchworkowe, związków partnerskich bez formalnych więzi małżeńskich, a także rodziny jednopłciowe. Każda z tych form funkcjonuje na innych zasadach, dostosowując się do indywidualnych potrzeb i preferencji członków rodziny.

2. Równouprawnienie w relacjach rodzinnych: Współczesne rodziny dążą do większej równości między partnerami w zakresie podziału obowiązków domowych, wychowywania dzieci i podejmowania decyzji. Tradycyjny podział ról, w którym mężczyzna jest głównym żywicielem rodziny, a kobieta zajmuje się domem, ulega stopniowej erozji na rzecz bardziej partnerskich relacji, gdzie obie strony mogą realizować się zawodowo i prywatnie.

3. Wzrost roli jednostki i jej autonomii: Współczesne rodziny cechuje większa indywidualizacja, co oznacza, że członkowie rodziny mają większą swobodę w kształtowaniu swojego życia prywatnego i zawodowego. Rodziny współczesne często starają się wspierać indywidualny rozwój swoich członków, co wiąże się z większą elastycznością w podejmowaniu decyzji dotyczących kariery, edukacji czy stylu życia.

4. Akceptacja różnorodnych stylów życia: Współczesne rodziny są bardziej otwarte na różnorodność kulturową, religijną i ideologiczną. Zjawisko to jest widoczne w rodzinach wielokulturowych, gdzie partnerzy pochodzą z różnych kręgów kulturowych lub religijnych, a także w rodzinach, które akceptują różne orientacje seksualne swoich członków. Akceptacja różnorodności i tolerancja dla odmiennych poglądów stają się ważnymi wartościami we współczesnych rodzinach.

5. Większa mobilność i globalizacja: Rodziny współczesne są często bardziej mobilne, co wynika z globalizacji i rozwoju technologii. Praca w różnych miejscach, migracje zarobkowe czy studia zagraniczne prowadzą do powstawania rodzin transnarodowych, gdzie członkowie rodziny mieszkają w różnych krajach, ale utrzymują bliskie relacje dzięki nowoczesnym środkom komunikacji, takim jak internet i telefonia komórkowa.

6. Zmniejszenie liczby dzieci: Współczesne rodziny decydują się na mniejszą liczbę dzieci niż w przeszłości, co jest związane z różnymi czynnikami, takimi jak wzrost kosztów życia, zmiany w priorytetach życiowych oraz dostępność metod planowania rodziny. Ma to również związek z rosnącą świadomością społeczną i odpowiedzialnością ekologiczną.

7. Elastyczność w podejściu do małżeństwa i związków: Współczesne społeczeństwo akceptuje różne formy związków, zarówno formalnych, jak i nieformalnych. Coraz więcej osób decyduje się na życie w związku partnerskim bez formalnego zawarcia małżeństwa, co często wynika z przekonań ideologicznych lub praktycznych. Ponadto, rośnie liczba rozwodów, co prowadzi do tworzenia nowych form rodzinnych, takich jak rodziny patchworkowe.

8. Wzrost znaczenia edukacji i rozwoju osobistego: Współczesne rodziny kładą duży nacisk na edukację i rozwój osobisty dzieci, często inwestując w ich edukację, zajęcia dodatkowe oraz rozwój talentów. Edukacja jest postrzegana jako klucz do sukcesu życiowego i zawodowego, co odzwierciedla się w

rosnących oczekiwaniach wobec osiągnięć edukacyjnych dzieci.

9. Integracja technologii w życiu rodzinnym: Nowoczesne technologie, takie jak internet, media społecznościowe i smartfony, odgrywają coraz większą rolę w życiu rodzinnym. Technologie te wpływają na sposób komunikacji, zarządzania codziennymi obowiązkami, a także na relacje międzyludzkie wewnątrz rodziny. Z jednej strony, technologie umożliwiają łatwiejszy kontakt z bliskimi, z drugiej jednak, mogą prowadzić do wyzwań związanych z równowagą między życiem prywatnym a cyfrowym.

10. Przemiany w strukturze pokoleniowej: Współczesne rodziny coraz częściej doświadczają zmiany struktury pokoleniowej. Ze względu na wydłużenie średniej długości życia, wiele rodzin składa się z kilku pokoleń, co wpływa na dynamikę relacji i konieczność dostosowania się do potrzeb starszych członków rodziny. Opieka nad seniorami staje się istotnym elementem życia rodzinnego, co wymaga większej solidarności i wsparcia między pokoleniami.

Współczesna rodzina jest zatem złożoną i wielowymiarową instytucją, która odzwierciedla zmiany zachodzące w społeczeństwie. Jej cechy są rezultatem dynamicznych procesów społecznych i kulturowych, które kształtują życie jednostek i całych społeczności. Warto zatem nadal badać i analizować ewolucję rodziny, aby lepiej rozumieć wyzwania i możliwości, jakie niesie przyszłość.

---

[1] Z. Tyszka „Rodzina, współczesna (ujęcie modelowe) a współczesne rodziny polskie”. Oświata i Wychowanie 1987, nr 38, s. 5 i 10-12

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis pisanie prac z pedagogiki - fachowa pomoc w pisaniu prac.